

*Ocena wpływu realizacji Projektu LIFE12 NAT/PL/000053 pn.
„Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na
Wyżynie Miechowskiej” na sytuację społeczno-gospodarczą
mieszkańców i użytkowników obszaru projektu, umożliwiającą
weryfikację metodyk*

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIE MIECHOWSKIEJ

Wykonawca:

ul. Toruńska 18C lok.D
80-747 Gdańsk
www.eu-consult.pl

Zamawiający:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie
ul. Plac Na Stawach 3
30-107 Kraków

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIE MIECHOWSKIEJ

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	3
1.1.	Cel i zakres badania	3
1.2.	Metodologia badania.....	4
2.	Wyniki badania.....	5
2.1.	Charakterystyka badanych grup	5
2.2.	Opinie badanych na temat ochrony siedlisk kserotermicznych	9
2.3.	Opinie badanych na temat projektu LIFE12 NAT/PL/000053 oraz informowania społeczności lokalnej o działaniach związanych z ochroną środowiska	15
2.4.	Opinie badanych na temat zaangażowania się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych.....	19
2.5.	Opinie badanych na temat działań planowanych do realizacji w ramach projektu..	21
2.6.	Opinie badanych na temat zasadności realizacji projektu	27
3.	Podsumowanie – najważniejsze wnioski	32
4.	Spis ilustracji.....	35
4.1.	Spis wykresów.....	35

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

1. Wprowadzenie

1.1. Cel i zakres badania

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w ramach i na potrzeby badania oceny wpływu realizacji Projektu LIFE12 NAT/PL/000053 pn. „Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej” na sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców i użytkowników obszaru projektu, umożliwiającej weryfikację metodyki działań ochronnych i edukacji przyrodniczej na terenach chronionych zarządzanych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska. Projekt LIFE12 NAT/PL/000053 finansowany jest z instrumentu finansowego LIFE+ przez Unię Europejską oraz przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Badanie przebiegało w dwóch etapach:

- Etap I – obejmujący przygotowanie kwestionariusza ankiety, druk ankiet, przeprowadzenie 200 ankiet terenowych, wykonanie raportu częściowego (rok 2014),
- Etap II – obejmujący druk ankiet, przeprowadzenie 200 ankiet terenowych, wykonanie raportu częściowego oraz końcowego (rok 2017).

Adresatem badań jest lokalna społeczność gminy Miechów, Słaboszów, Charsznica, Książ Wielki, przedstawiciele władz lokalnych, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, właściciele gospodarstw agroturystycznych.

Celem badania jest pozyskanie wiedzy na temat wpływu realizacji projektu na sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców czterech gmin (Miechów, Słaboszów, Charsznica i Książ Wielki) umożliwiającej weryfikację metodyki działań ochronnych i edukacji przyrodniczej.

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie II etapu badania.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIĘ MIECHOWSKIEJ

1.2. Metodologia badania

Badanie przeprowadzone w ramach II części projektu badawczego zostało zrealizowane przy wykorzystaniu metody badań ilościowych. Techniką badawczą był wywiad bezpośredni, tzw. PAPI (ang. Paper and pencil interview). Jest to tradycyjna i najbardziej popularna technika badań ilościowych. Charakteryzuje się ona dużym wskaźnikiem responsu, daje możliwość pozyskiwania pełnych oraz wyczerpujących danych, a także umożliwia realizację badania w każdej lokalizacji. Narzędziem badawczym był standaryzowany kwestionariusz ankiety zbudowany z dwóch części:

- Część I – pytania badawcze.
- Część II – metryczka.

Ankiety zostały przeprowadzone w okresie lipiec-sierpień 2017 r. Uzyskano łącznie 202 poprawnie wypełnione kwestionariusze. Poniżej wypisano liczebność poszczególnych grup badawczych.

BADANA GRUPA	LICZBA
Właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000	69
Właściciele działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000	67
Przedstawiciele władz lokalnych	23
Przedstawiciele ośrodków doradztwa rolniczego ¹	0
Nauczyciele ze szkół	23
Lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych	20

Źródło: Opracowanie własne.

¹ Ze względu na odmowy ze strony Ośrodków Doradztwa Rolniczego nie zrealizowano ankiet z ich przedstawicielami. Zakładana liczba badanych (n=20) została proporcjonalnie podzielona na pozostałe grupy.

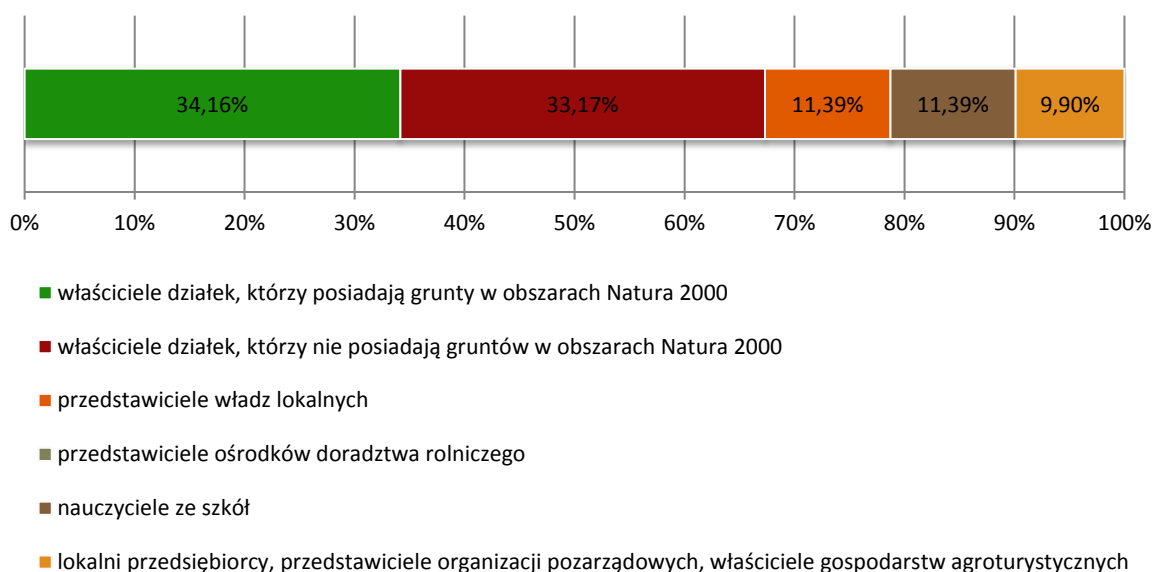
OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

2. Wyniki badania

2.1. Charakterystyka badanych grup

Badanie przeprowadzono wśród pięciu grup badawczych. Procentowy rozkład próby prezentuje poniższy wykres.

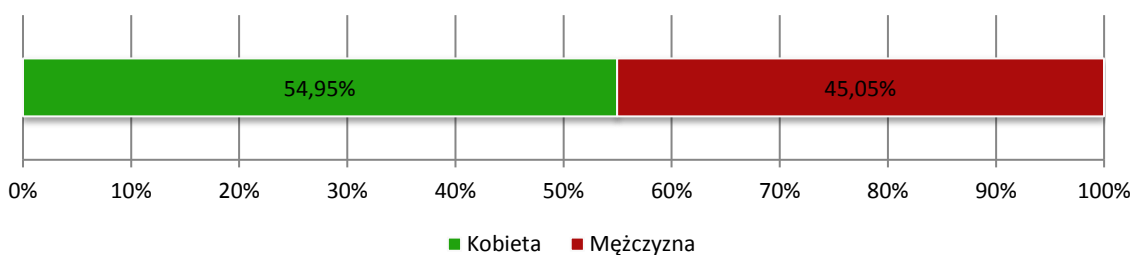
Wykres 1. Poszczególne grupy badawcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

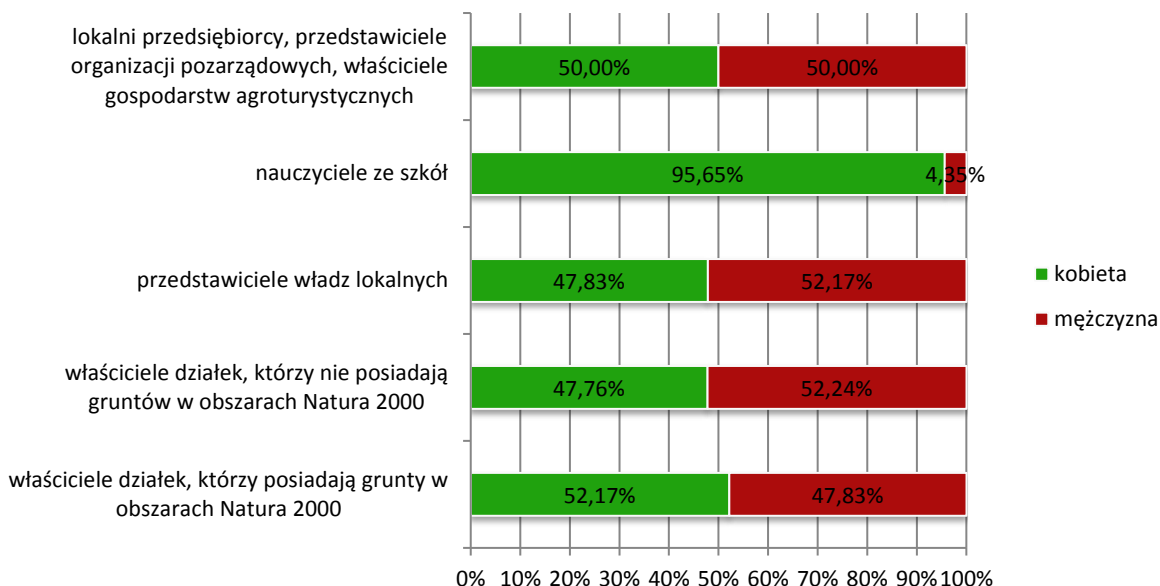
Wśród respondentów 54,95% stanowiły kobiety, natomiast 45,05% mężczyźni. Rozkład płci w podziale na badane grupy obrazuje poniższy wykres.

Wykres 2. Płeć respondentów

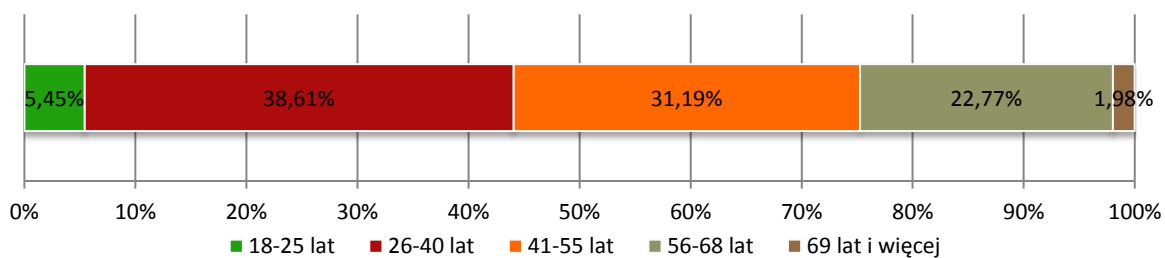
OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Największy odsetek, wśród badanej grupy, stanowiły osoby między 26 a 40 rokiem życia (38,61%). Niewiele mniej odnotowano respondentów w wieku 41-55 lat (31,19%) i 56-68 lat (22,77%), natomiast najmniej liczne grupy stanowiły osoby między 18 a 25 rokiem życia (5,45%) oraz powyżej 69 lat (1,98%).

Wykres 3. Wiek respondentów

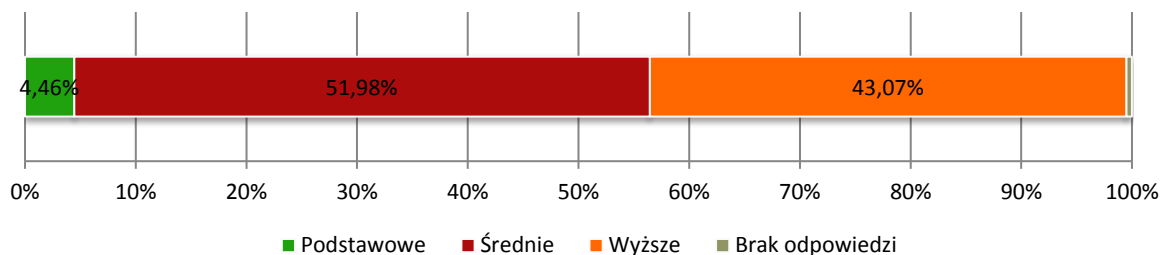
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Ponad połowa respondentów (51,98%) biorących udział w badaniu zadeklarowała, że posiada wykształcenie średnie, nieco mniej wskazało na wyższe (43,07%). Najmniejszy odsetek wśród badanych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (4,46%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

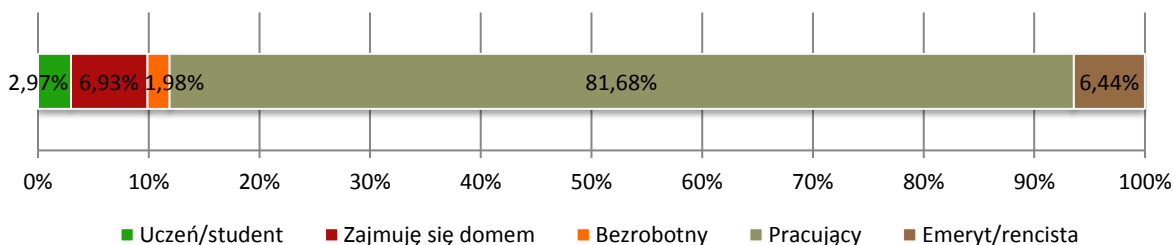
Wykres 4. Wykształcenie respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Wśród respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, dominującą część stanowiły osoby pracujące (81,68%). Znacznie mniej odnotowano osób zajmujących się domem (6,93%) oraz emerytów/rencistów (6,44%). Najmniejszą grupę stanowili natomiast bezrobotni (1,98%) oraz uczniowie/studenci (2,97%).

Wykres 5. Zatrudnienie respondentów

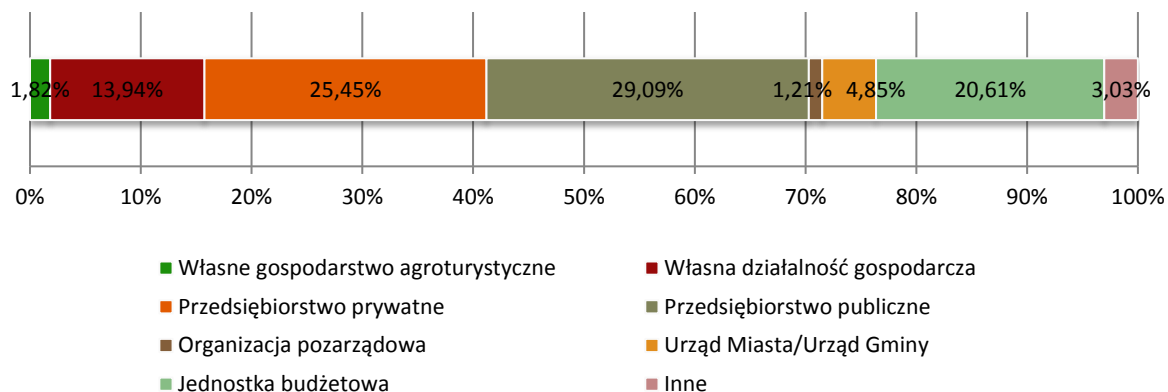
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Wśród osób pracujących najmniejszy odsetek stanowili respondenci posiadający własne gospodarstwo agroturystyczne (1,82%) oraz pracujący w organizacjach pozarządowych (1,21%). Więcej było osób prowadzących własną działalność gospodarczą (13,94%), zatrudnionych w jednostkach budżetowych (20,61%) oraz urządach miasta/gminy (4,85%). Znacznie większą część ankietowanych stanowiły osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach prywatnych (25,45%). Najwięcej odnotowano natomiast osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach publicznych (29,09%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

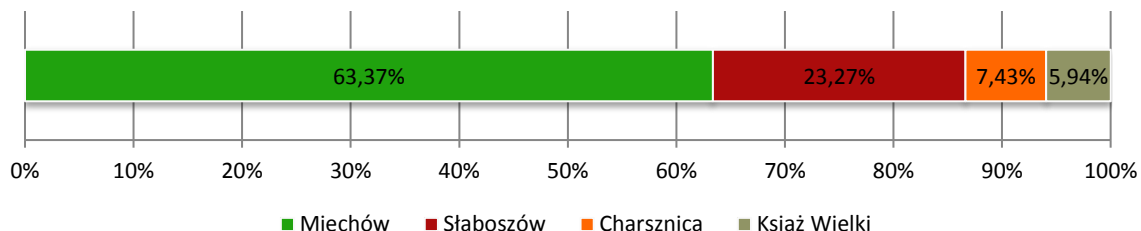
Wykres 6. Miejsce zatrudnienia respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Ponad 60% respondentów stanowili mieszkańcy Miechowa (63,37%), natomiast blisko 1/4 Słaboszowa (23,27%). Najmniej odnotowano mieszkańców miejscowości Charsznica i Książ Wielki.

Wykres 7. Miejsce zamieszkania respondentów

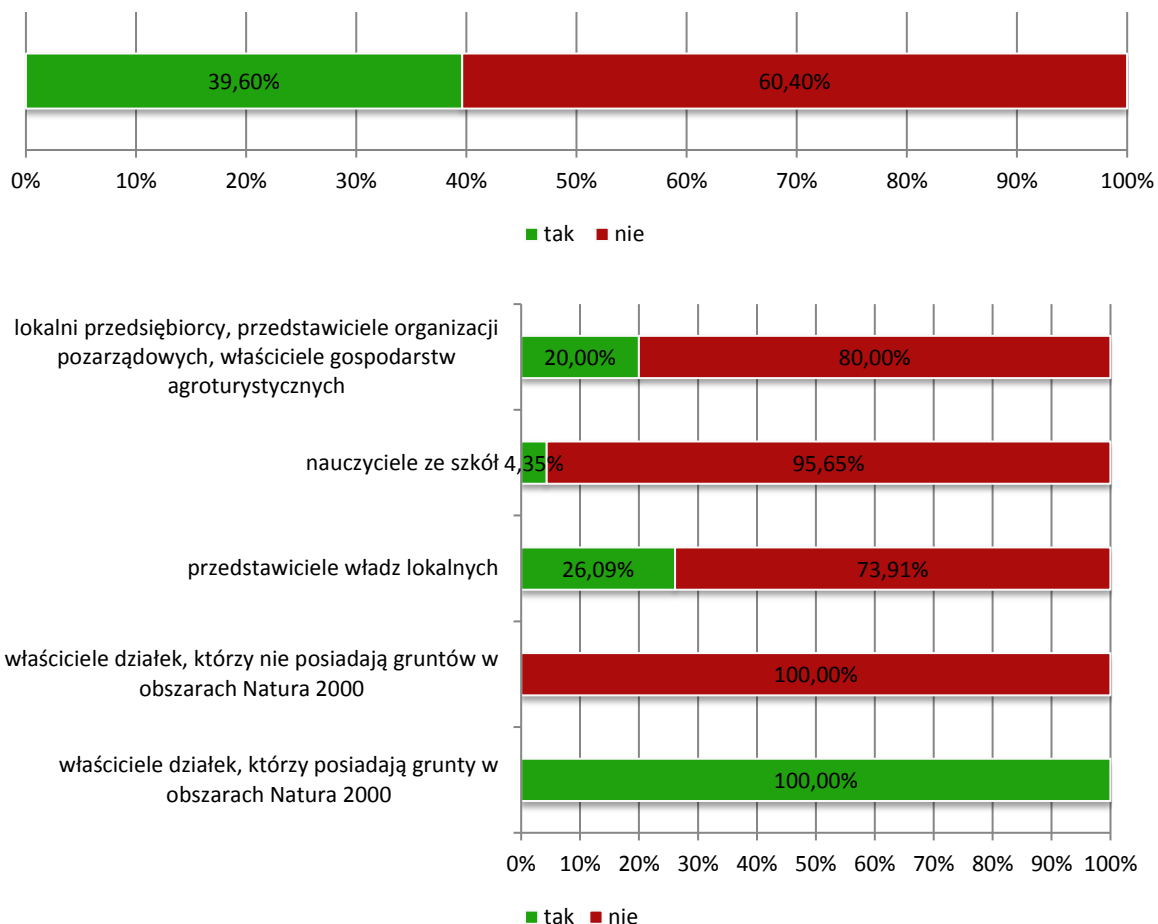
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

6 na 10 ankietowanych zadeklarowało, że nie posiada gruntów na terenie Natura 2000 (60,40%). Odmiennego zdania było 39,60% badanych. Szczegółowy rozkład odpowiedzi w podziale na badane grupy przedstawia poniższy wykres.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 8. Czy posiada Pan/i grunty na terenie Natura 2000?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

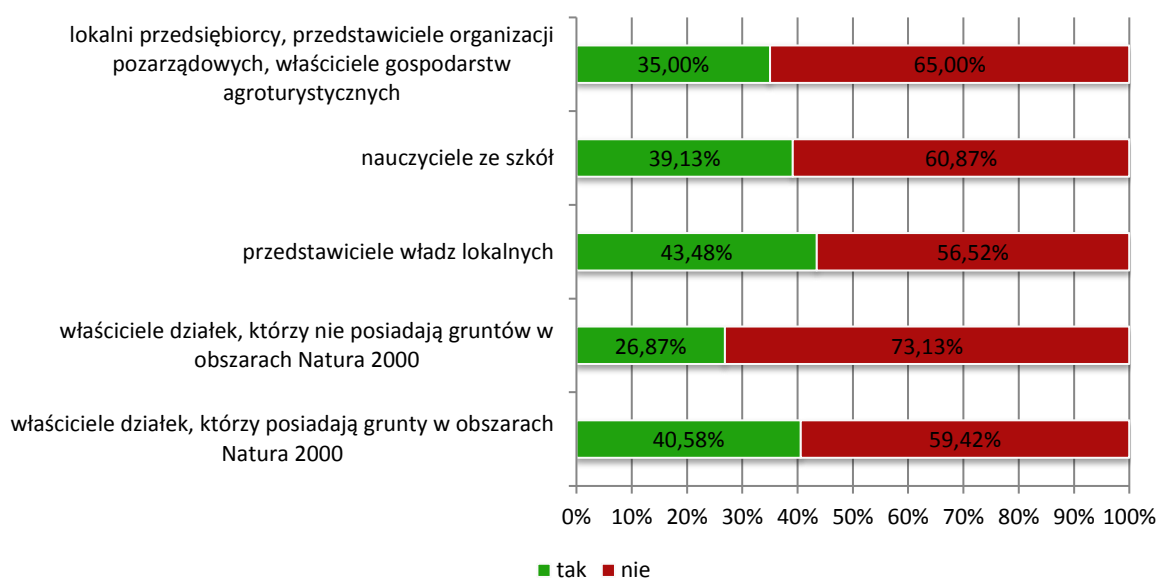
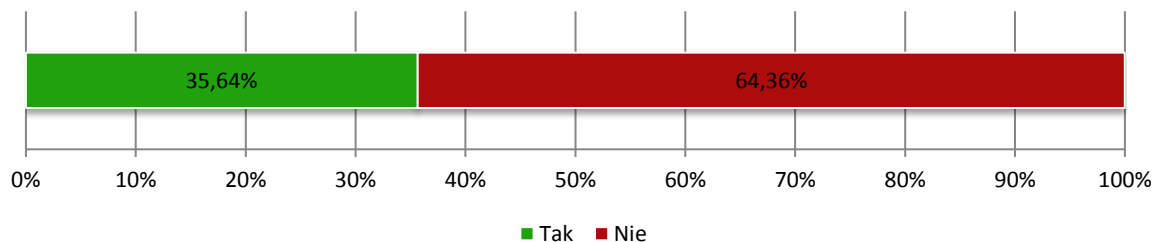
2.2. Opinie badanych na temat ochrony siedlisk kserotermicznych

Zdecydowana większość ankietowanych nie posiadała wiedzy na temat rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 utworzonych na terenie Wyżyny Miechowskiej (64,36%). W przypadku poszczególnych grup najlepszą znajomością terenów chronionych wykazują się przedstawiciele władz lokalnych (43,48% deklarowała, iż posiada wiedzę na ten temat), właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (40,58%) oraz nauczyciele ze szkół (39,13%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIĘ MIECHOWSKIEJ

Wykres 9. Czy posiada Pan/i wiedzę na temat rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 utworzonych na terenie Wyżyny Miechowskiej?

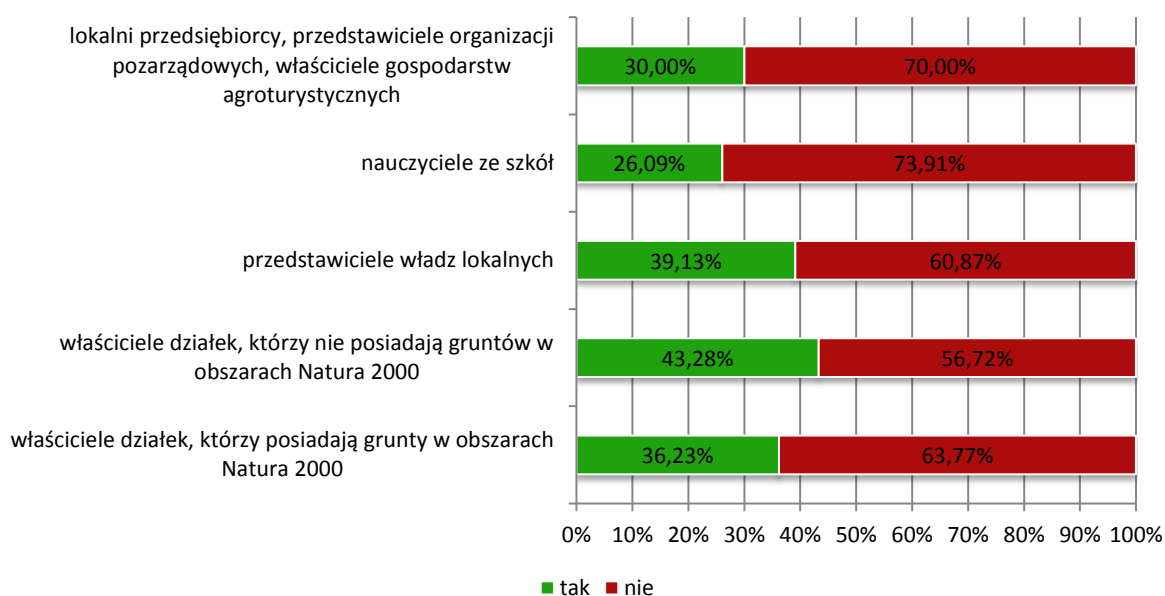
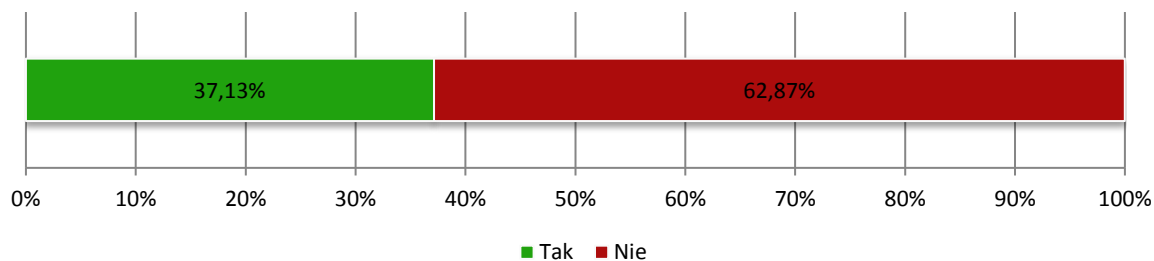
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Ponad połowa badanych wskazała również, że nie spotkała się z pojęciem muraw kserotermicznych (62,87%). Wśród badanych grup największą znajomością omawianej kwestii wykazali się właściciele działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (43,28%), przedstawiciele władz lokalnych (39,13%) oraz właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (36,23%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 10. Czy spotkał się Pan/i z pojęciem muraw kserotermicznych?

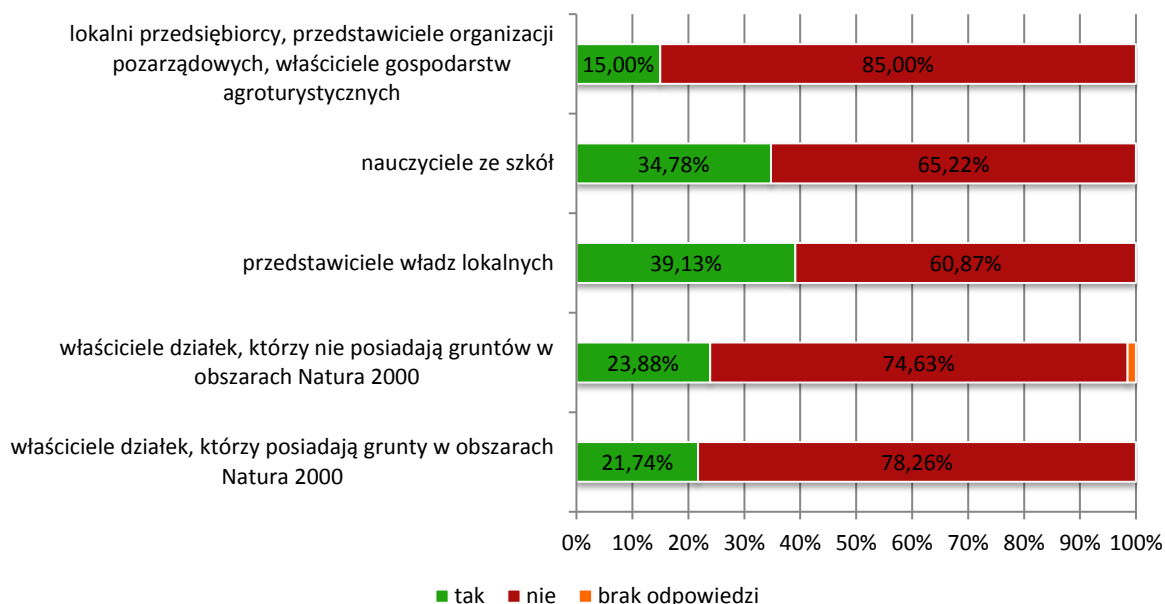
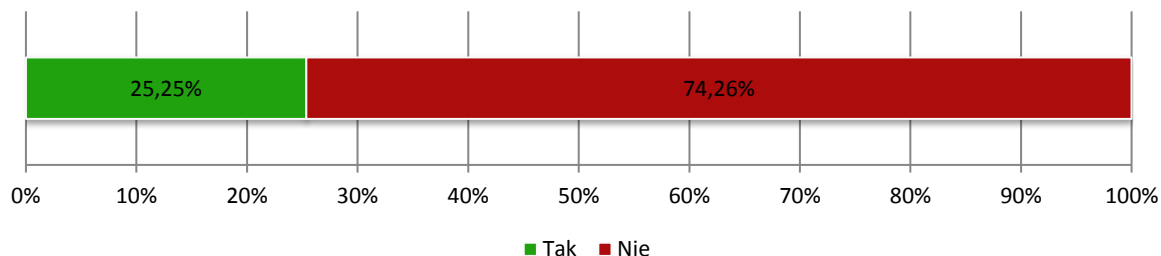
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Jedynie 1/4 badanej grupy (25,25%) zadeklarowała, iż wie czym charakteryzują się murawy kserotermiczne występujące na terenie Wyżyny Miechowskiej. Pozostali badani nie mieli wiedzy na ten temat. W przypadku odpowiedzi udzielanych przez poszczególne grupy wskazać należy, że znajomość omawianego zagadnienia najczęściej deklarowali przedstawiciele władz lokalnych (39,13%) i nauczyciele ze szkół (34,78%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 11. Czy wie Pan/i czym charakteryzują się murawy kserotermiczne, które występują na terenie Wyżyny Miechowskiej?

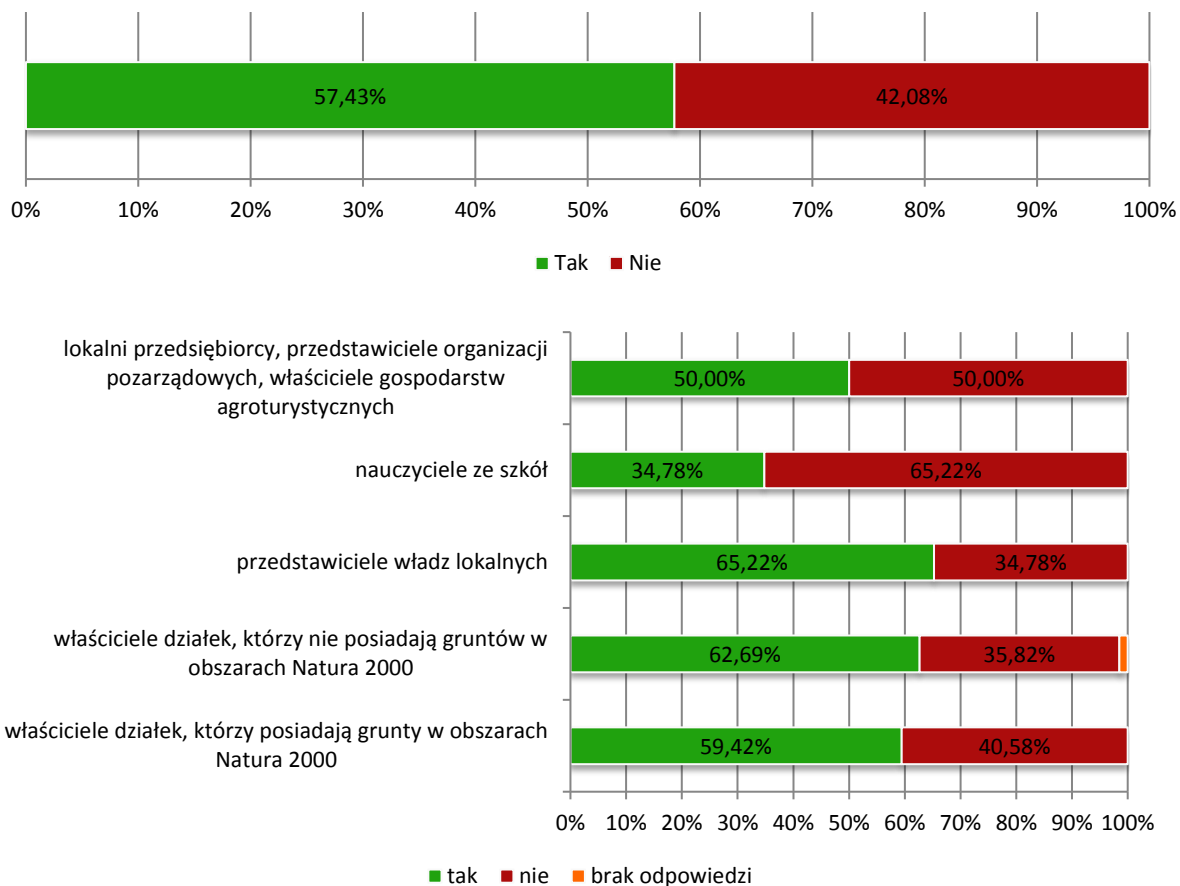
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Każdemu respondentowi podczas przeprowadzania ankiety przedstawiono krótki opis i charakterystykę muraw kserotermicznych wraz ze zdjęciem. Ponad połowa badanych (57,43%) zadeklarowała, że spotkała się z murawą kserotermiczną i widziała ją. Największy odsetek odpowiedzi pozytywnych odnotowano w przypadku przedstawicieli władz lokalnych (65,22%) oraz właścicieli działek – zarówno tych, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (62,69%), jak i tych, którzy takie grunty na tym terenie posiadają (59,42%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 12. Czy widział Pan/i murawę kserotermiczną?

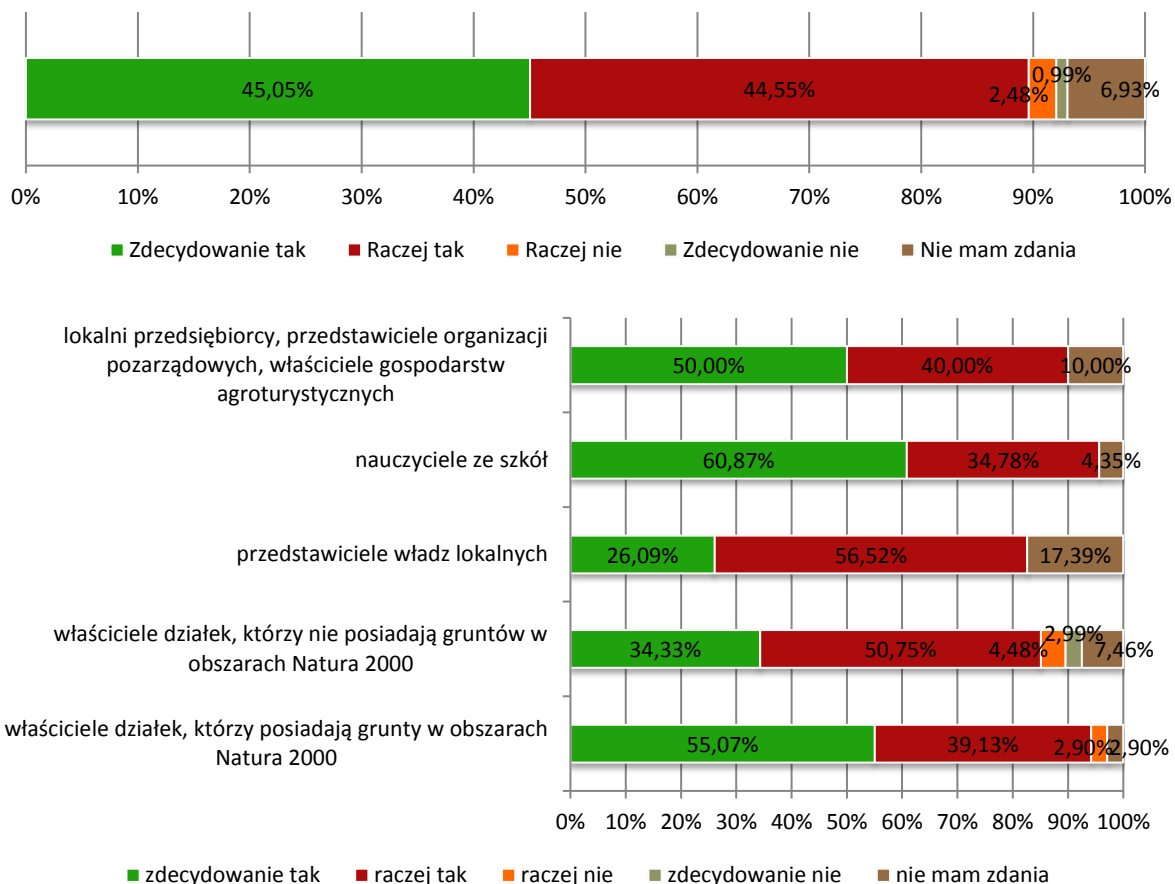
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Zdecydowana większość badanych jest zdania, że należy chronić siedliska kserotermiczne. Taką opinię podzieliło aż 89,60% ankietowanych, w tym 45,05% w stopniu zdecydowanym. Odmiennego zdania było jedynie 3,47% respondentów. Wśród poszczególnych badanych grup za ochroną siedlisk kserotermicznych najczęściej byli nauczyciele ze szkół (95,65%), właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (94,20%) oraz lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (90,00%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 13. Czy uważa Pan/i, że warto chronić siedliska kserotermiczne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Według ankietowanych siedliska kserotermiczne warto obejmować ochroną przede wszystkim dlatego, że:

- Występują na nich zagrożone gatunki roślin,
- Zapewnia to podtrzymanie różnorodności biologicznej,
- Są to naturalne, unikatowe siedliska,
- Możliwe jest zachowanie ich walorów przyrodniczych,
- Stanowią unikatowe formy przyrody,
- Są piękne i cenne pod względem wizualnym, estetycznym.

Zapewniamy i podtrzymujemy różnorodność biologiczną i gatunkową.

Siedliska wyglądają bardzo ładnie.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIE MIECHOWSKIEJ

**

Warto chronić te środowiska, aby równowaga została w przyrodzie zachowana.

**

Murawy powstają w miejscach specyficznych, specjalnych warunkach. Są dzisiaj rzadkie i chronione. Należy zadbać o ich rozwój.

**

Warto chronić siedliska kserotermiczne z uwagi na walory przyrodnicze oraz z uwagi na możliwość zdobycia wiedzy, która może zaowocować wymiennymi korzyściami dla ocalenia zagrożonych gatunków.

**

Ponieważ są tam unikalne gatunki roślin, które bez ochrony wyginą.

Źródło: Badanie PAPI.

Osoby, które uważały, że siedliska kserotermiczne nie powinny podlegać ochronie, argumentowały to głównie tym, że:

- Istnieją poważniejsze problemy na terenie gminy,
- Nie jest to zadanie wymagające podjęcia natychmiastowych działań.

Uważam, że przyroda jest ważną częścią gospodarki i polityki naszego kraju, ale istnieją zdecydowanie ważniejsze problemy, którymi powinniśmy się zająć.

**

Bo nie jest to priorytetowe zadanie w naszej gminie.

**

Uważam, że w szarej okolicy jest więcej poważniejszych inwestycji.

Źródło: Badanie PAPI.

2.3. Opinie badanych na temat projektu LIFE12 NAT/PL/000053 oraz informowania społeczności lokalnej o działaniach związanych z ochroną środowiska

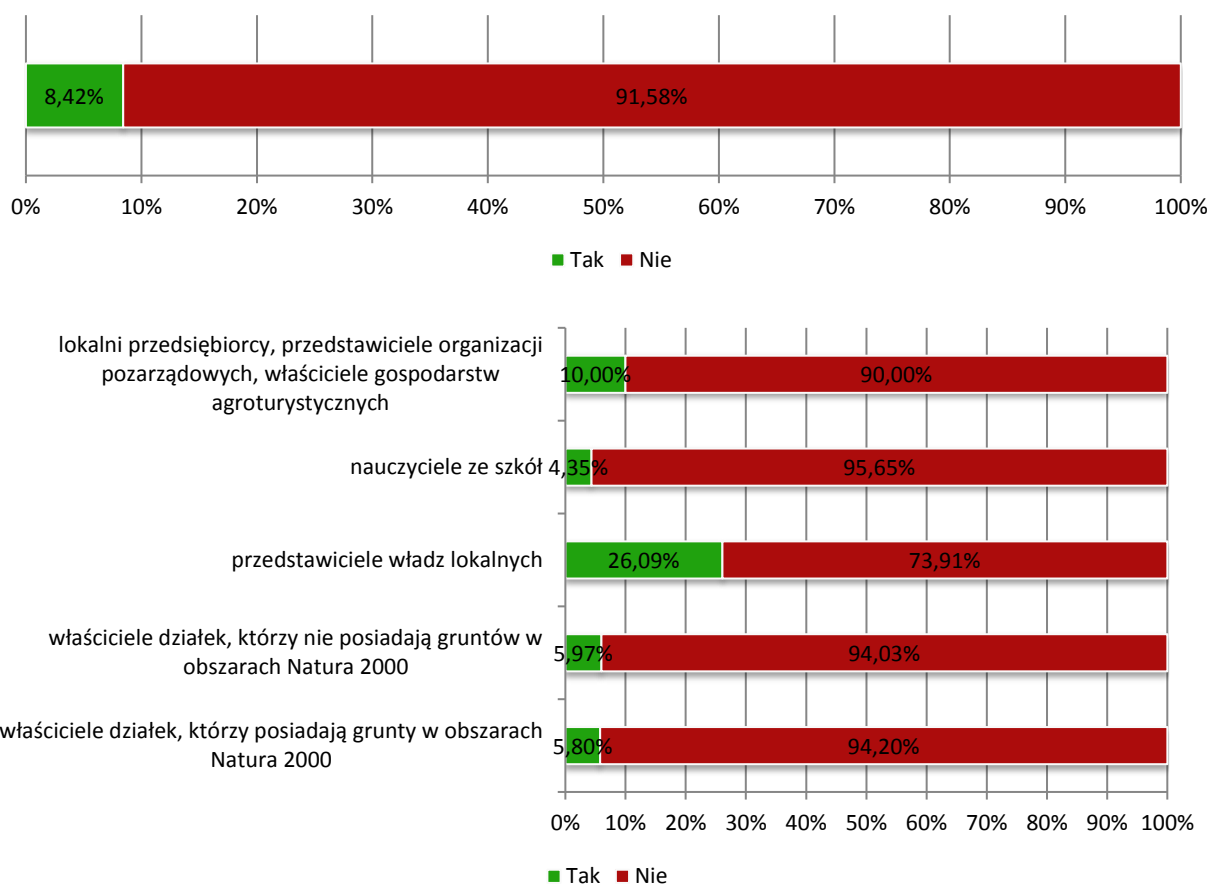
Zdecydowana większość badanych (91,58%) nie ma wiedzy na temat projektu „Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej” LIFE12 NAT/PL/000053 realizowanego w celu ochrony muraw kserotermicznych, który obejmuje teren Wyżyny Miechowskiej. Jedynie 8,42% respondentów zadeklarowało znajomość projektu. W przypadku poszczególnych grup najwięcej osób miało wiedzę wśród

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

przedstawiciele władz lokalnych (26,09%) oraz lokalnych przedsiębiorców, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (10,00%). Szczegółowe dane przedstawiają poniżej wykresy.

Wykres 14. Czy posiada Pan/i wiedzę na temat projektu "Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej"?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Osoby posiadające zasób wiedzy na temat projektu wskazywały, iż jego zakres dotyczy przede wszystkim:

- Zabiegów ochronnych na tych obszarach,
- Edukacji i informowaniu mieszkańców,
- Przywróceniu naturalnego wypasu zwierząt.

Zabiegi ochronne na tych obszarach, usunięcie śmieci, informowanie mieszkańców.

**

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykupienie od mieszkańców obszarów należących do Natura 2000 i oddanie ich pod ochronę.

Zakup owiec i przywrócenie naturalnego wypasu, wykoszenie chwastów, wykarczowanie drzew, tablice informacyjne.

Projekt ma na celu ochronę muraw poprzez wykształcenie drzew, krzewów, przywrócenie naturalnego wypasu, informowanie mieszkańców.

Źródło: Badania PAPI.

Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym (92,58%) stwierdziła, że społeczność lokalna powinna być informowana o działaniach związanych z ochroną środowiska, podejmowanych na terenie Wyżyny Miechowskiej. Odmiennego zdania było jedynie 3,47% badanych. Uczestnicy badania uznali, że informacje te powinny być przekazywane przede wszystkim przez takie kanały jak:

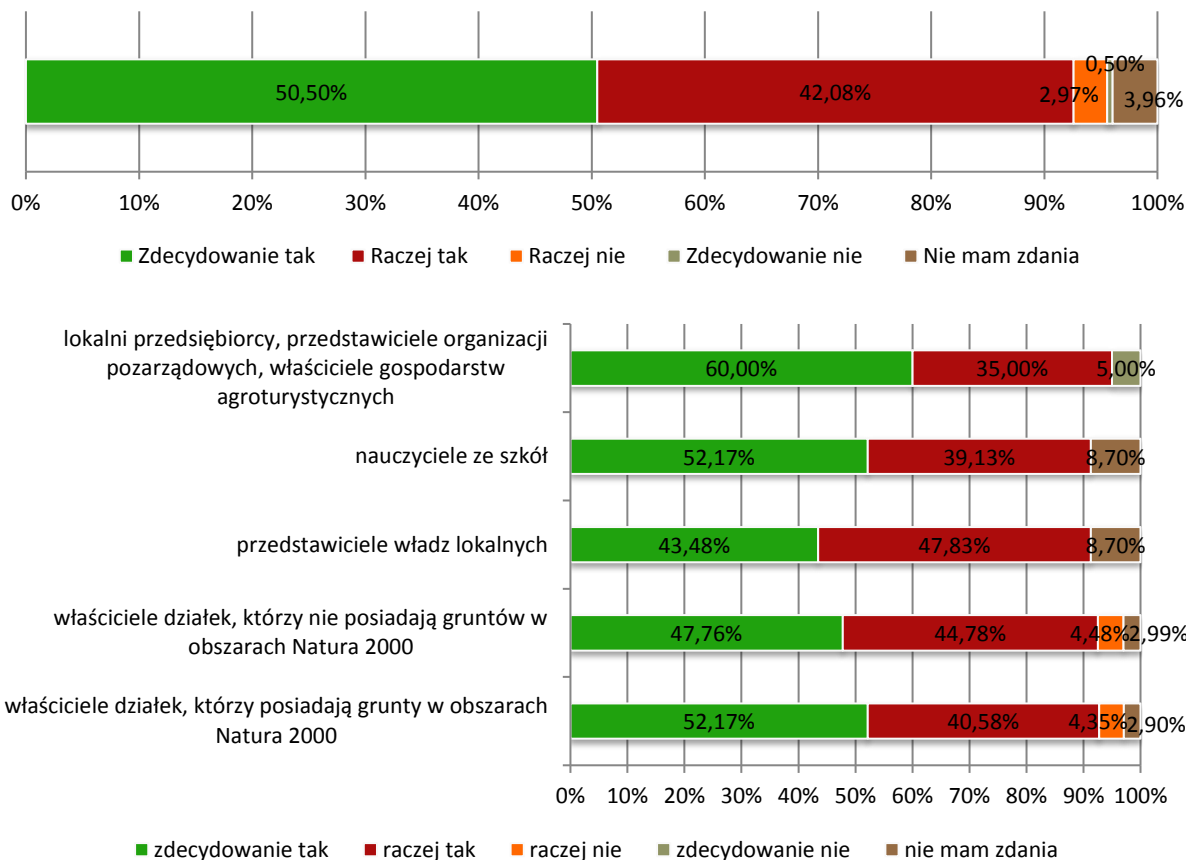
- lokalna prasa (artykuły, informacje o podejmowanych działaniach),
- ulotki i plakaty (również foldery informacyjne),
- telewizja (spoty reklamowe, programy informacyjne),
- internet (głównie media społecznościowe, strony internetowe),
- radio.

Istotną formą przekazywania informacji dla badanych są bezpośrednie spotkania (z osobami zarządzającymi projektem, sołtysami, przedstawicielami gminy), a także punkty informacyjne, w których można uzyskać odpowiedzi na poszczególne pytania oraz zwiększyć wiedzę na temat projektu i podejmowanych w jego ramach działań.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 15. Czy uważa Pan/i, że społeczność lokalna powinna być informowana o działaniach związanych z ochroną środowiska, podejmowanych na terenie Wyżyny Miechowskiej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Respondentów zapytano również o to jakie działania związane z ochroną środowiska uważają za najistotniejsze w swoim najbliższym otoczeniu. Do najczęściej wskazywanych odpowiedzi zaliczyć należy:

- Właściwa segregacja odpadów i odpowiedni wywóz śmieci, likwidowanie dzikich wysypisk śmieci, recykling, usuwanie śmieci z lasów,
- Ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych, edukacja mieszkańców pod względem ochrony środowiska,
- Kontrolowanie wycinki drzew i zapobieganie wypalaniu trawa,
- Ograniczanie emisji dwutlenku węgla, nie wypalanie śmieci w piecach,

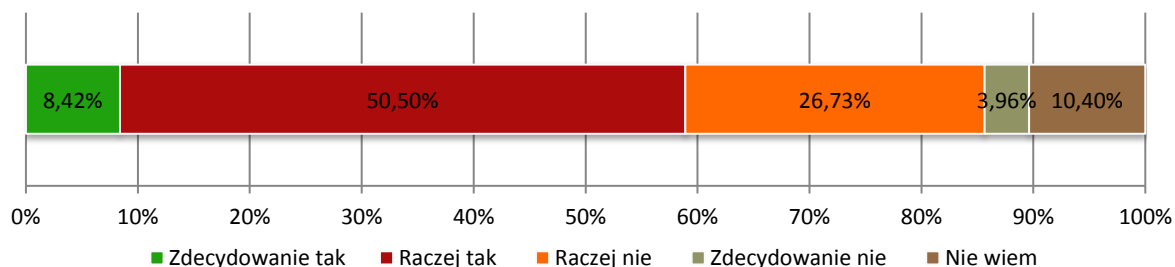
OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

- Ochrona wód,
- Wyznaczanie obszarów chronionych,
- Ograniczanie stosowania nawozów i innych środków chemicznych,
- Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- Wypas zwierząt.

2.4. Opinie badanych na temat zaangażowania się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych

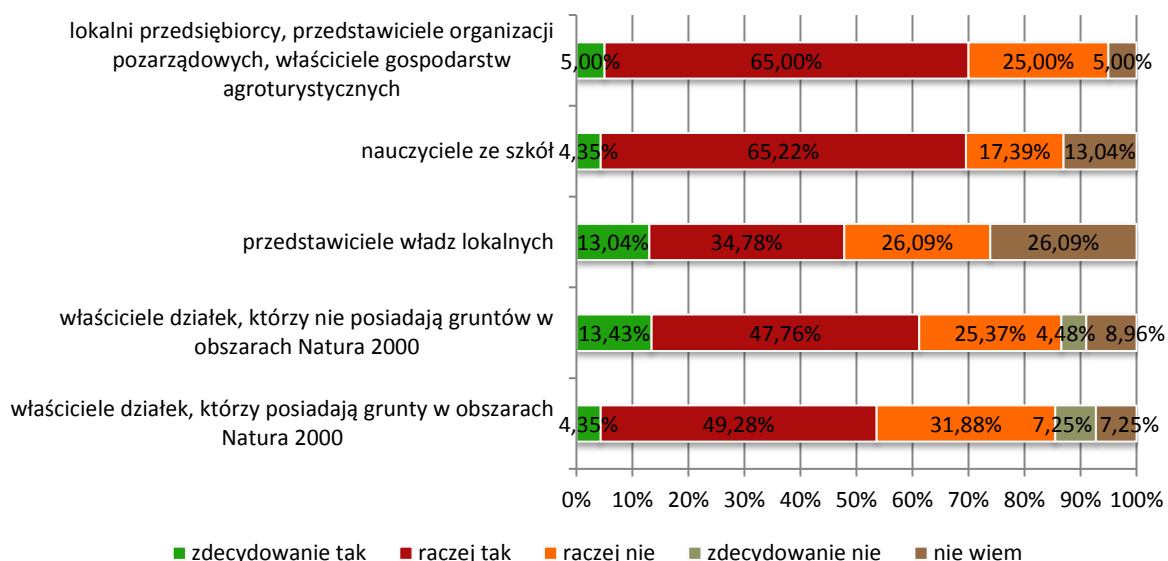
Ponad połowa respondentów (58,92%) jest zdania, że lokalna społeczność byłaby zainteresowana działaniami związanymi z ochroną muraw kserotermicznych i zaangażowałaby się w dane przedsięwzięcie. Jednocześnie 30% jest odmiennego zdania, a ponad 10% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie. W przypadku odpowiedzi udzielanych przez poszczególne grupy wskazać należy, że nauczyciele oraz lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych częściej niż pozostałe grupy były zdania, że lokalna społeczność byłaby zainteresowana zaangażowaniem się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych.

Wykres 16. Czy według Pana/i społeczność lokalna w Pana/i gminie zamieszkania byłaby zainteresowana zaangażowaniem się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych?

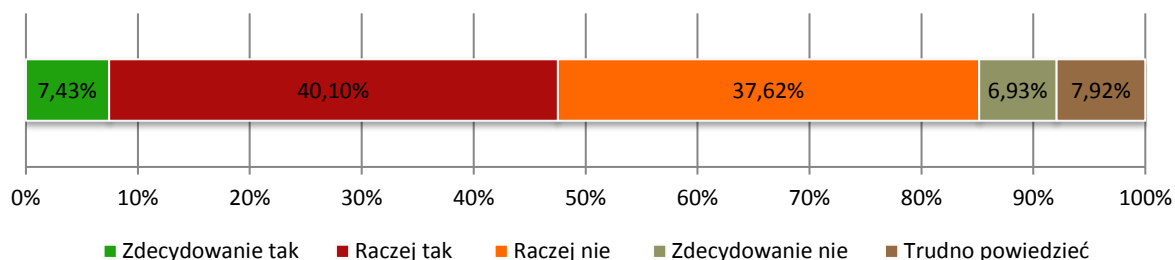
OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

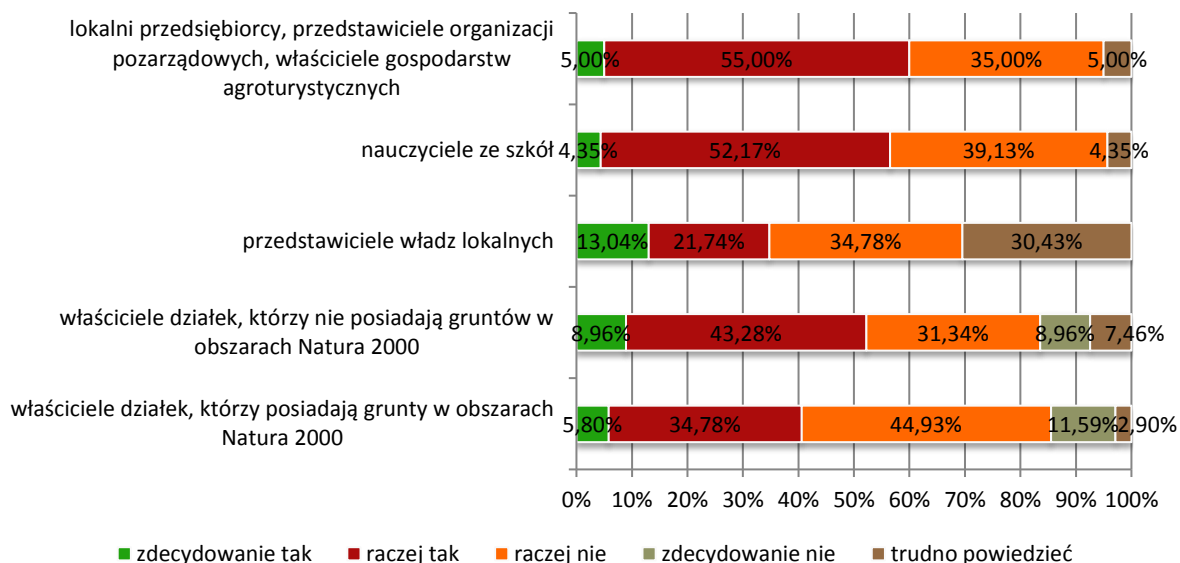
Blisko połowa respondentów (47,53%) zadeklarowała, iż włączyłaby się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych na Wyżynie Miechowskiej. Odmiennego zdania było 44,55% badanych, natomiast 7,92% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na zadane pytanie. Podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania, największym zaangażowaniem pod tym względem wykazują się lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (60,00%) oraz nauczyciele ze szkół (56,52%). Wysoki odsetek pozytywnych deklaracji odnotowano również w przypadku właścicieli działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000.

Wykres 17. Czy zaangażowałby/aby się Pan/i działania związane z ochroną muraw kserotermicznych na terenie Wyżyny Miechowskiej?

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

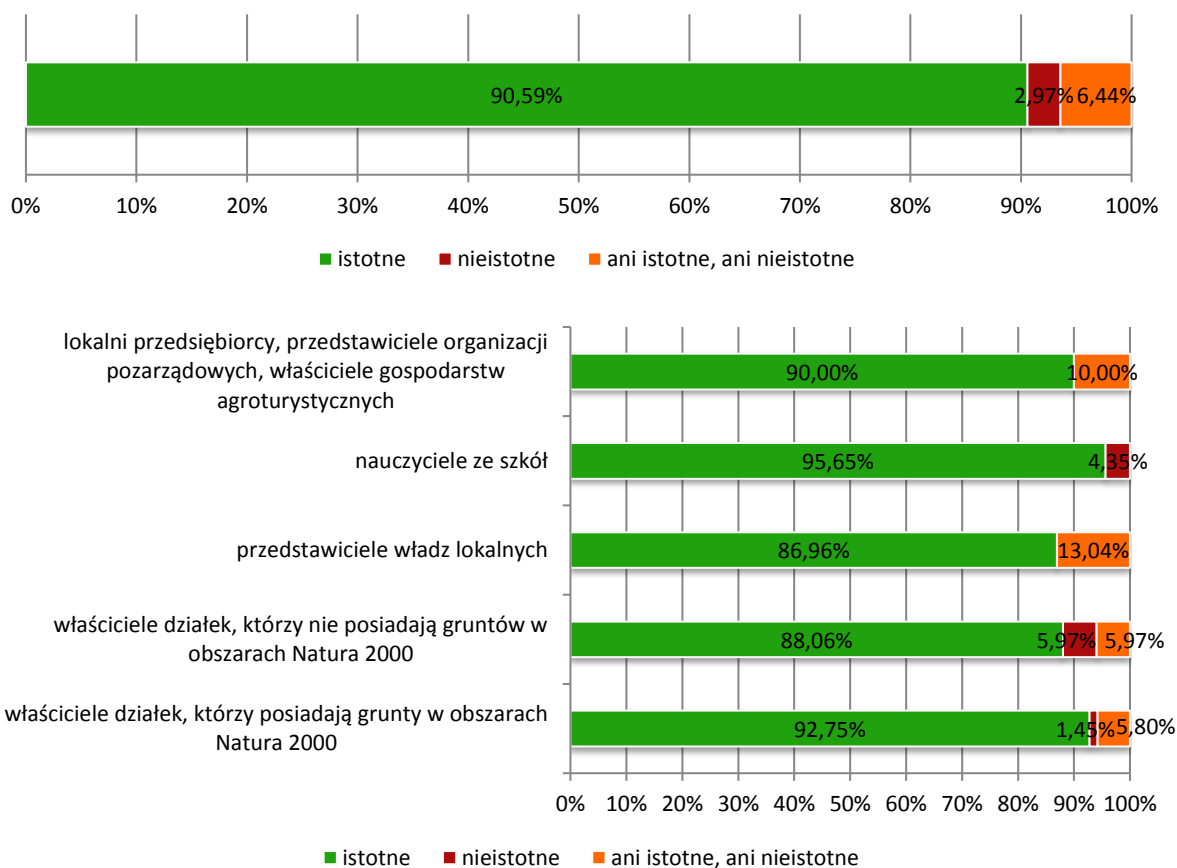
2.5. Opinie badanych na temat działań planowanych do realizacji w ramach projektu

Zdecydowana większość badanych (90,59%) była zdania, że inwentaryzacja przyrodnicza oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem są istotnymi działaniami w jego ramach. Odmiennego zdania było 2,97% respondentów. Spośród badanych grup za tym, że inwentaryzacja przyrodnicza oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem są istotne w ramach projektu, opowiedzieli się prawie wszyscy nauczyciele (95,65%), właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (92,75%) oraz lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (90,00%). Podobnego zdania było również większość właścicieli, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (88,06%) i przedstawiciele władz lokalnych (86,96%). We wszystkich grupach badawczych dominowały zatem korzystne opinie na temat omawianego działania.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 18. Inwentaryzacja przyrodnicza oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

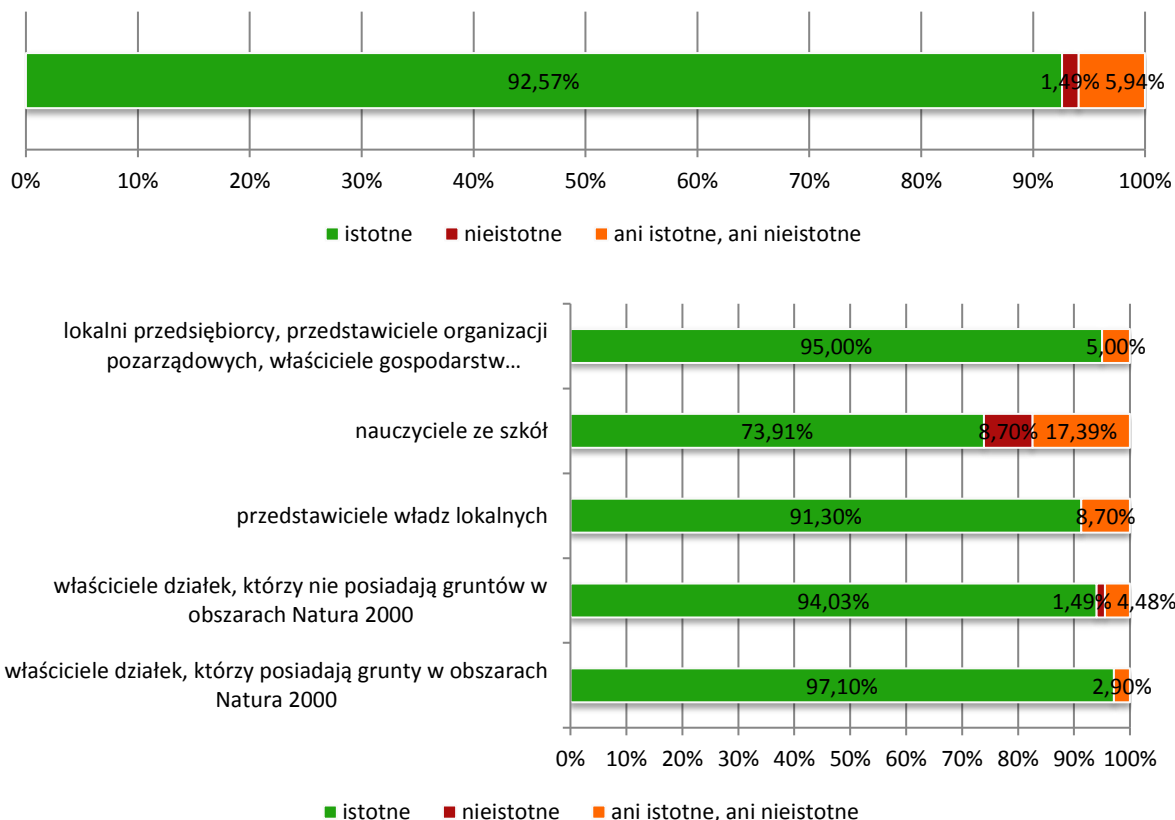
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Prawie wszyscy ankietowani (92,57%) uznali również zabiegi ochronne w postaci wycinki drzew i krzewów, koszenia, karczowania, usuwania inwazyjnych gatunków roślin, likwidacji śmieci z obszaru Natura 2000 za istotne w ramach projektu. Według 1,49% respondentów jest to działanie nieistotne. Zdecydowana większość respondentów z poszczególnych grup uznała, że zabiegi pielęgnacyjne są istotne: właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (97,10%), lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (95,00%), właściciele działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (94,03%), przedstawiciele władz lokalnych (91,30%). Grupą, w której pozytywnych opinii było najmniej (73,91%), zaś negatywnych najwięcej (8,70%) są nauczyciele.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 19. Zabiegi ochronne (w tym: wycinka drzew i krzewów, koszenie, karczowanie, usuwanie inwazyjnych gatunków roślin, likwidacja śmieci z obszaru Natura 2000) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

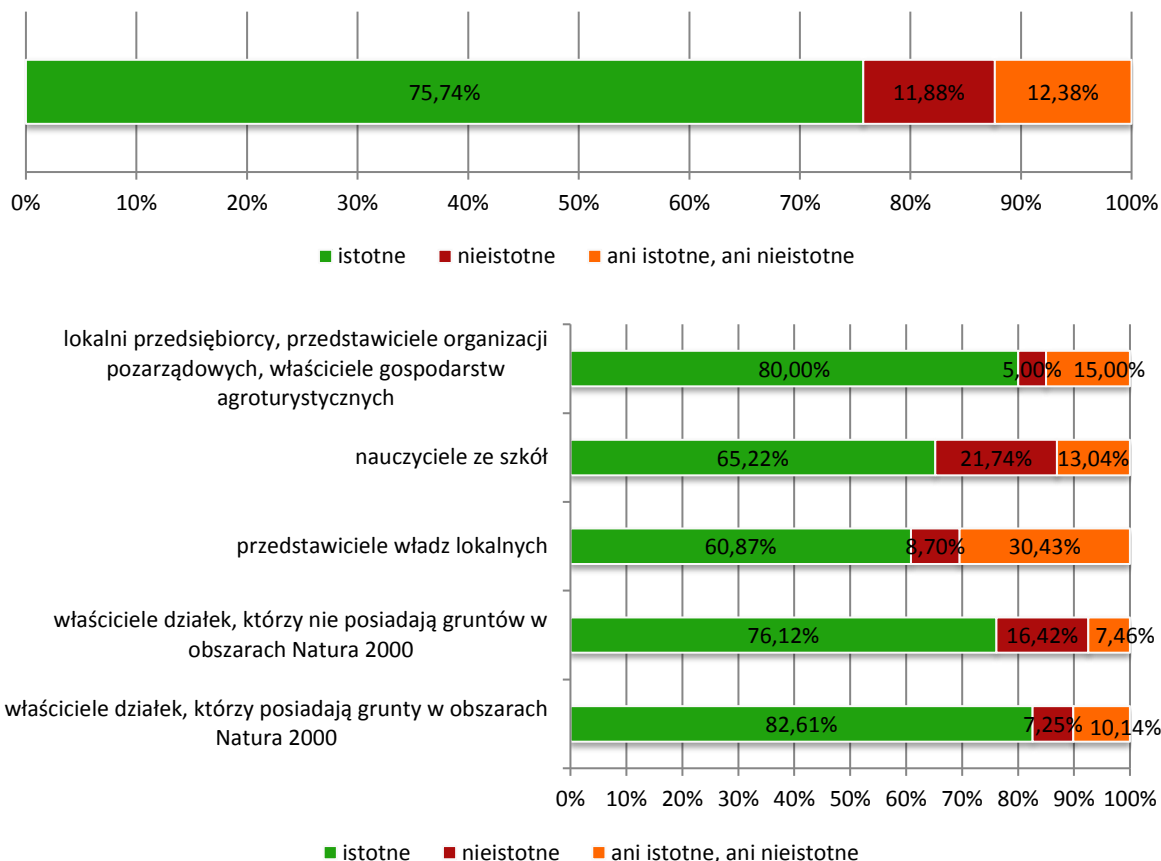
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu (i jednoczesnego przywrócenia tradycyjnego sposobu gospodarowania oraz ochrony muraw) 75,74% badanych uznaje za istotne działanie w ramach projektu. Jedynie 11,88% respondentów było odmiennego zdania. Za tym, że zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu jest istotny w ramach projektu, opowiedziała się zdecydowana większość właścicieli działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (82,61%), lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, właścicieli gospodarstw agroturystycznych (80,00%) oraz właścicieli działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (76,12%). Nieco mniej pozytywnych opinii uzyskano od nauczycieli i przedstawicieli władz lokalnych.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 20. Zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu (przywrócenie tradycyjnego sposobu gospodarowania i jednocześnie ochrona muraw) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

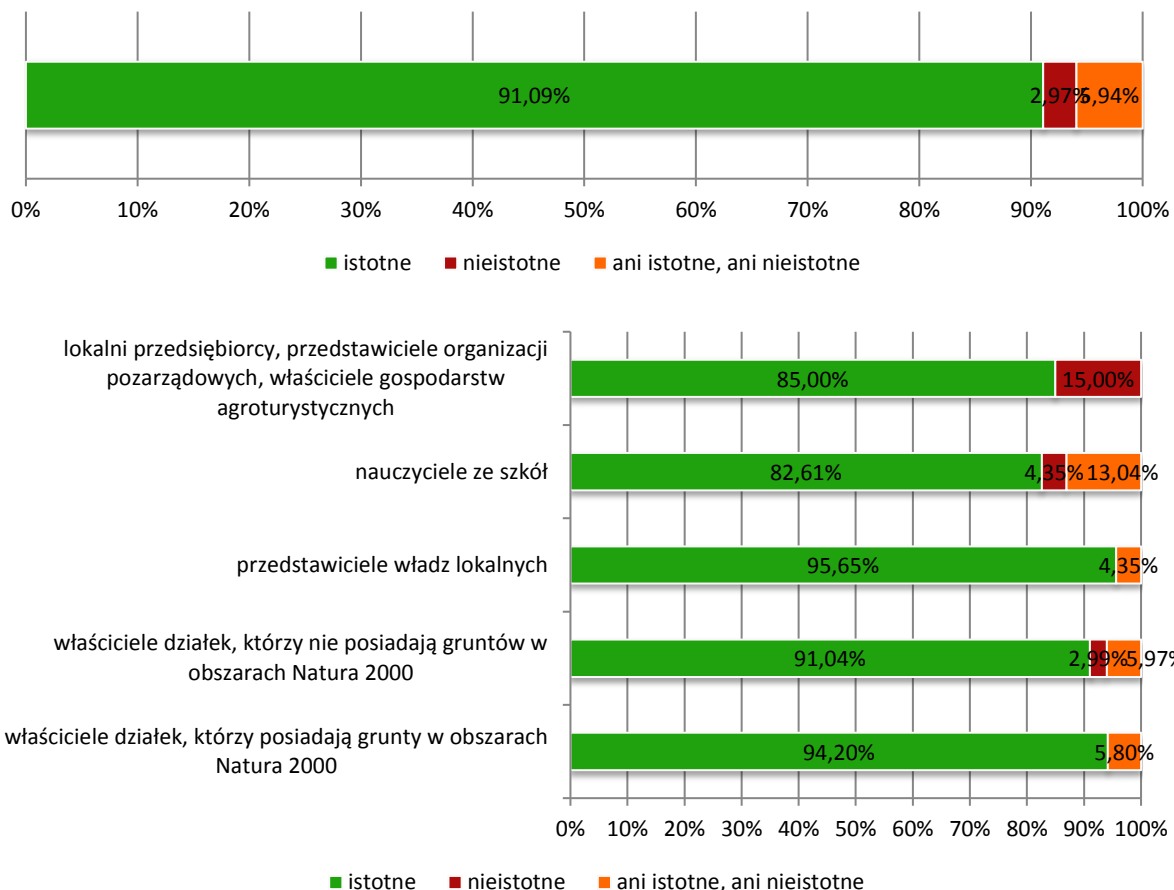
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Ponad 90% respondentów uznało, że stworzenie infrastruktury turystycznej w postaci ścieżek edukacyjnych, tablic informacyjnych czy tablic urzędowych to istotne działanie podejmowane w ramach projektu. Przeciwnego zdania było niecałe 3% badanych. Za tym, że stworzenie infrastruktury jest istotne opowiedziała się zdecydowana większość badanych ze wszystkich grupy, jednak najbardziej przychylni byli przedstawiciele władz lokalnych (95,65% pozytywnych opinii), właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (94,20%) oraz ci, którzy takich gruntów nie posiadają (91,04%). Ponad 80% pozytywnych opinii odnotowano również w przypadku nauczycieli i lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 21. Stworzenie infrastruktury turystycznej (w tym utworzenie ścieżek edukacyjnych, wykonanie tablic informacyjnych, wykonanie tablic urzędowych) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

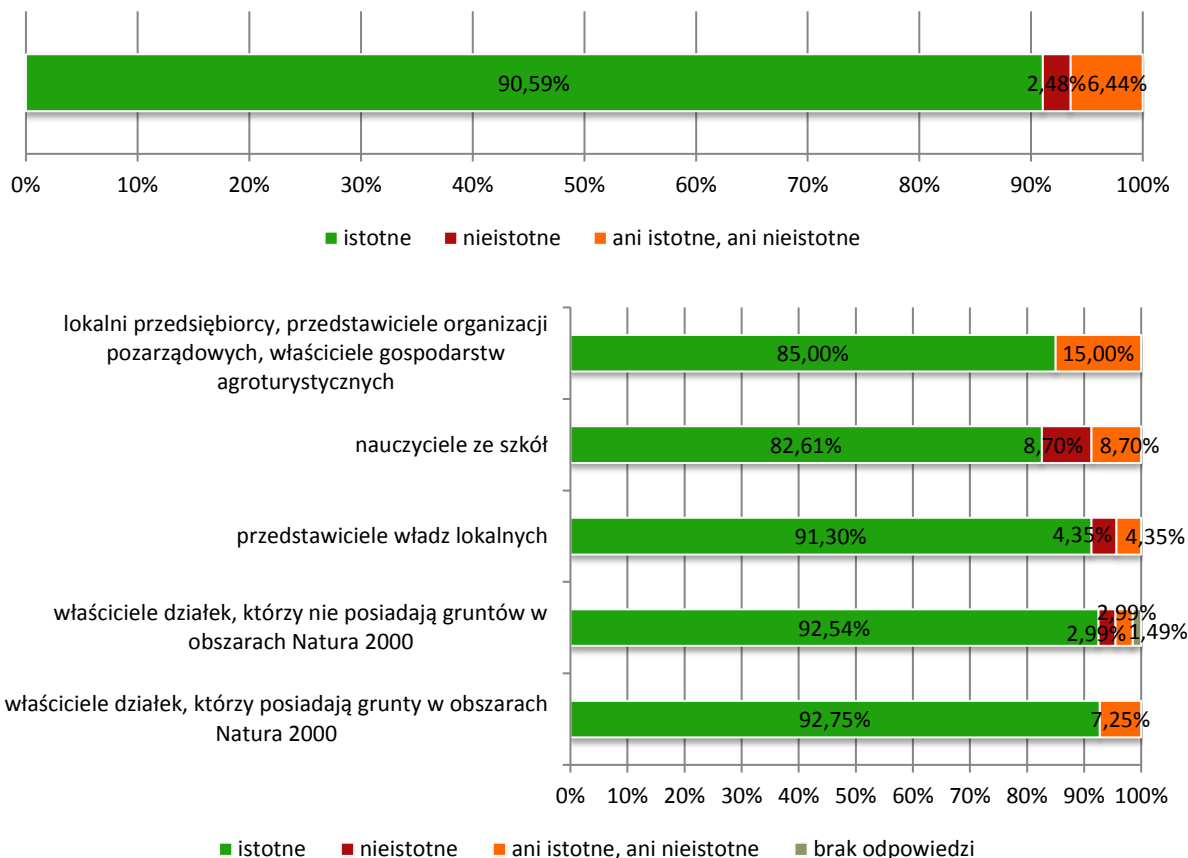
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Podobnie jak przy ocenie poprzednich działań wykonywanych w ramach projektu, tak i przy obserwacji i ocenie skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych, zdecydowana większość badanych była zdania, że są to działania istotne (90,59%). Odminną opinię wyraziło jedynie 2,48% respondentów. Zdecydowana większość badanych spośród poszczególnych grup również była zdania, że obserwacja i ocena skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych to istotne działanie podejmowane w ramach projektu. Najwięcej pozytywnych opinii uzyskano wśród właścicieli działek – zarówno tych, którzy posiadają grunty na terenie Natura 2000 (92,75%), jak i tych, którzy takich gruntów nie posiadają (92,54%) oraz przedstawicieli władz lokalnych (91,30%).

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 22. Obserwacja i ocena skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

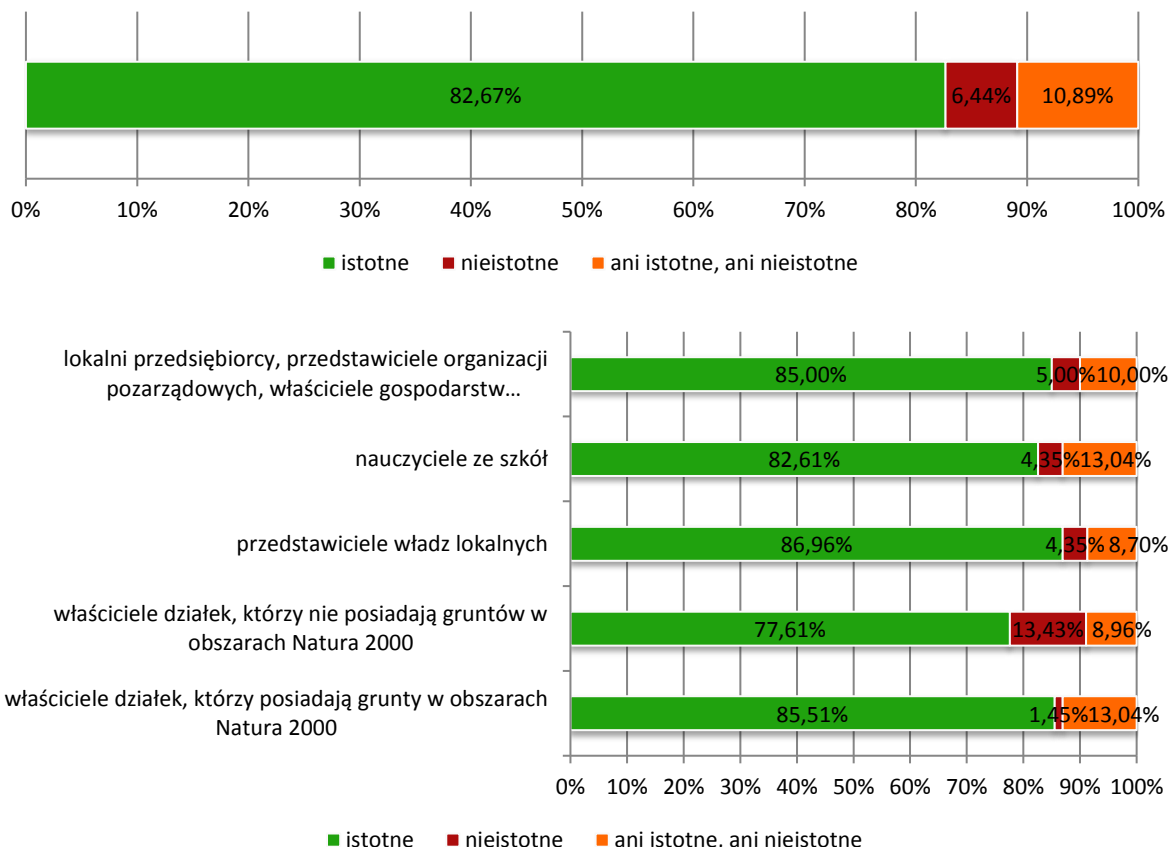
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Zdecydowana większość ankietowanych osób (82,67%) była zdania, że akcje promocyjno-informacyjne, w tym spotkania, szkolenia, konferencje, wydanie materiałów informacyjnych są istotne w ramach projektu. Przeciwnego zdania było 6,44% respondentów. Za tym, że akcje promocyjno-informacyjne są istotne w ramach projektu, opowiedziało się ponad 80% wśród: przedstawicieli władz lokalnych (86,96%), właścicieli działek, którzy posiadają grunty w obszarach natura 2000 (85,51%), lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, właścicieli gospodarstw agroturystycznych (85,00%) oraz nauczycieli (82,61%). Nieco mniejszy odsetek pozytywnych opinii uzyskano wśród właścicieli działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIĘ MIECHOWSKIEJ

Wykres 23. Akcje promocyjno-informacyjne (w tym spotkania, szkolenia, konferencje, wydanie materiałów informacyjnych, np. książek, folderów oraz gadżetów) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

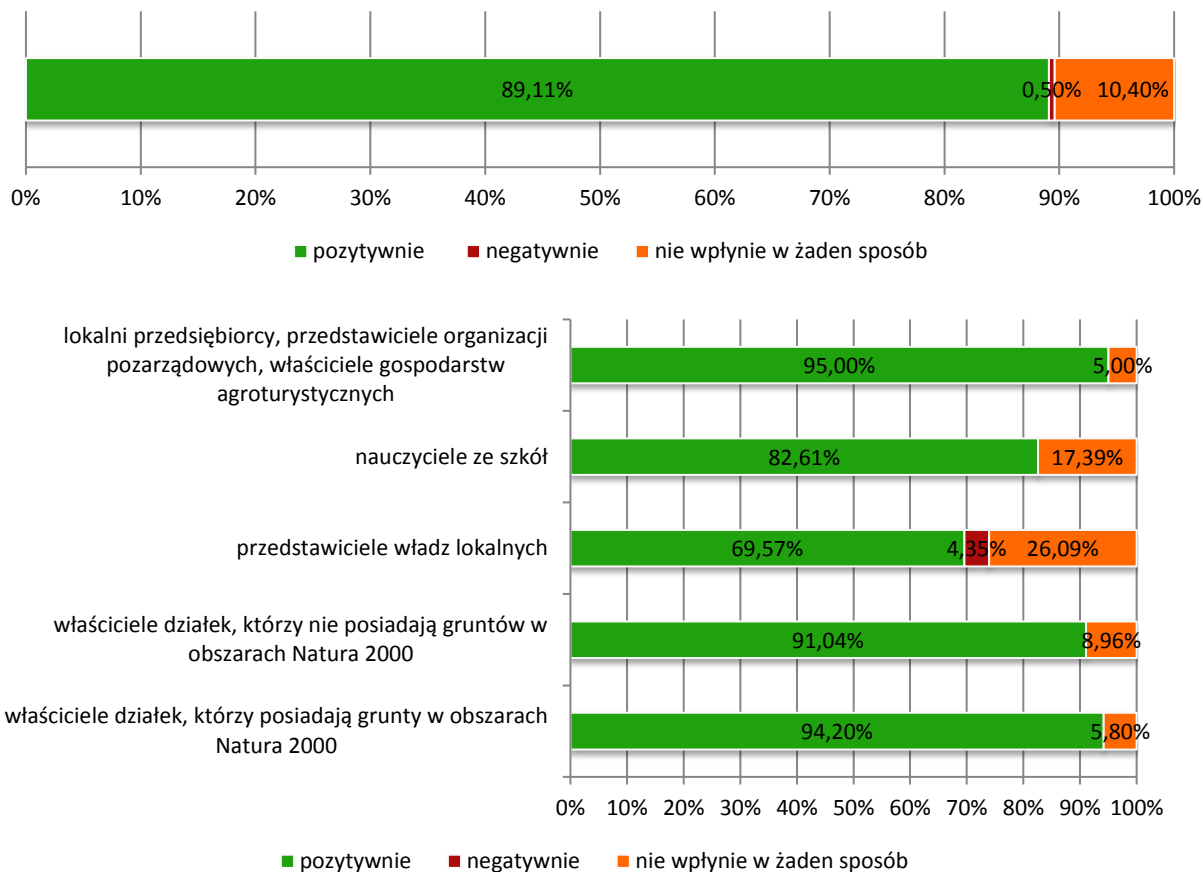
2.6. Opinie badanych na temat zasadności realizacji projektu

Blisko 90% respondentów uznało, że realizacja projektu wpłynie pozytywnie na gospodarkę regionalną, w tym wzrost zatrudnienia, nowe źródła dochodów, rozwój działalności. Przeciwnego zdania było zaledwie 0,50% badanych. Za tym, że realizacja projektu pozytywnie wpłynie na gospodarkę regionalną opowiedziało się najwięcej respondentów w grupach: lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (95,00%), właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (94,20%) oraz właściciele działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (91,04%). Nieco mniejszy odsetek pozytywnych opinii uzyskano wśród nauczycieli i przedstawicieli władz lokalnych.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 24. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na gospodarkę regionalną (wzrost zatrudnienia, nowe źródła dochodów, rozwój działalności np. ekoturystyki)?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

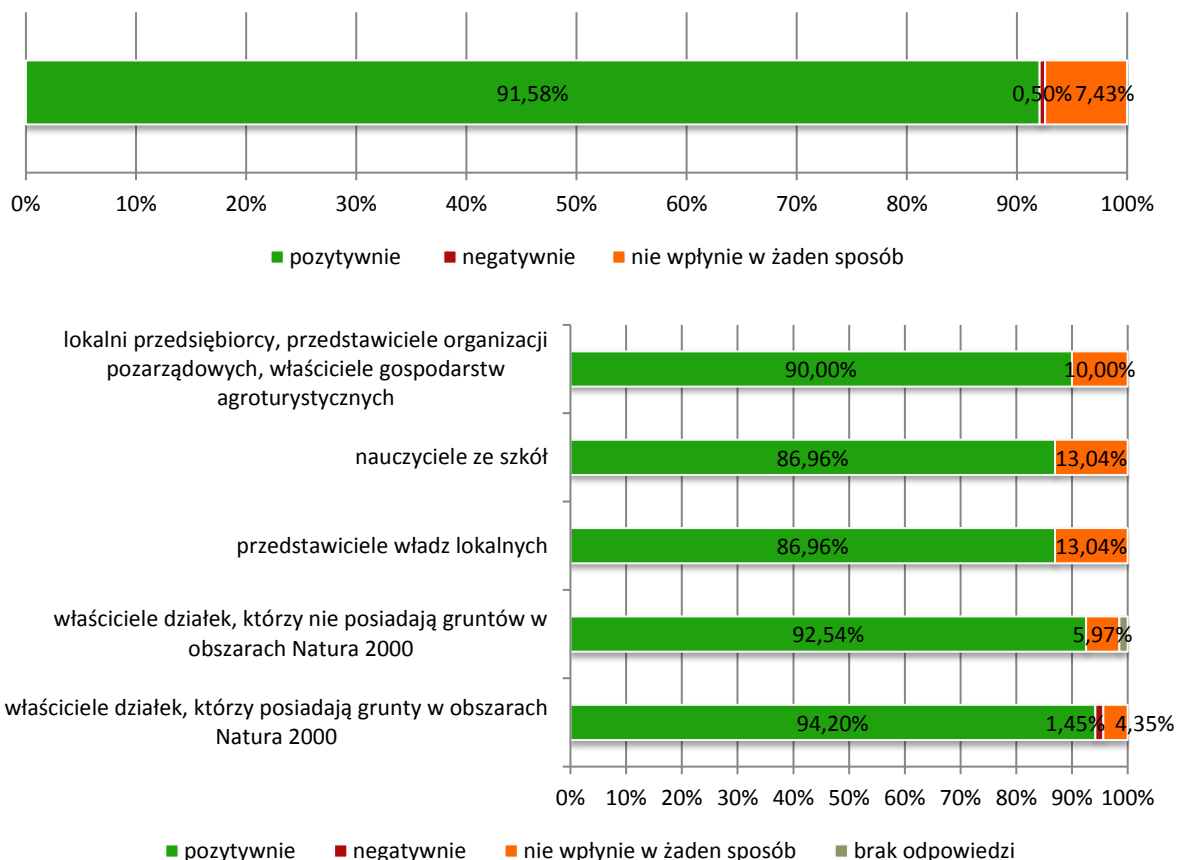
Badani są również przekonani o tym, że realizacja projektu pozytywnie wpłynie na walory przyrodnicze regionu – tego zdania było 91,58% osób. Przeciwną opinię wyraziło jedynie 0,50% respondentów. Większość badanych z poszczególnych grup badawczych uznała, że realizacja projektu w sposób pozytywny wpłynie na walory przyrodnicze regionu, w tym najczęściej uznania wyrazili właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (94,20%), a także ci, którzy gruntów na takich obszarach nie posiadają (92,54%). Wysoki odsetek pozytywnych opinii odnotowano także w przypadku lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, właścicieli gospodarstw agroturystycznych (90,00%), natomiast nieco mniejszy wśród nauczycieli oraz przedstawicieli władz lokalnych (po 86,96%). We wszystkich grupach badawczych dominowały pozytywne opinie na temat

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

wpływu projektu na walory przyrodnicze regionu, natomiast opinie negatywne występowały tylko w jednej grupie.

Wykres 25. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na walory przyrodnicze regionu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

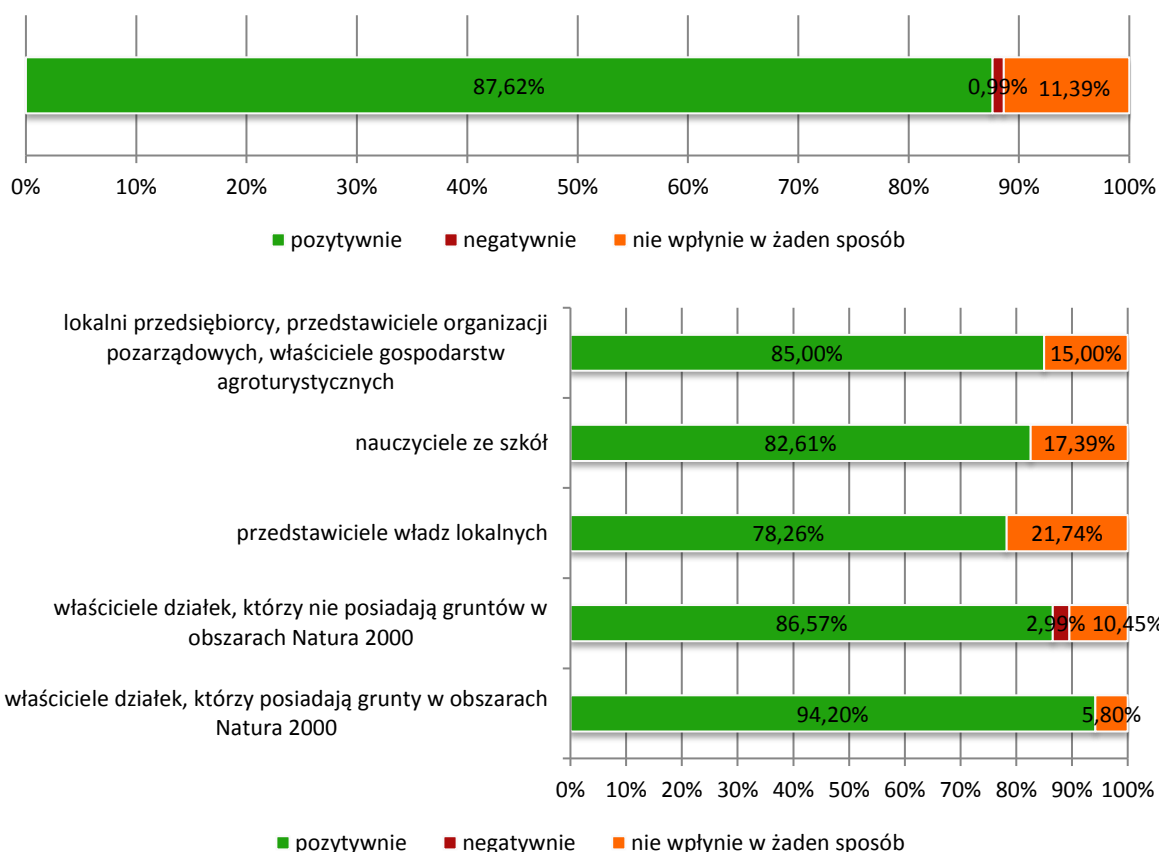
Blisko 9 na 10 badanych jest zdania, że projekt wpłynie pozytywnie również na walory turystyczne regionu (87,62%). Odmienne deklaracje złożyło jedynie 0,99% respondentów, natomiast według 11,39% projekt nie wpłynie w żadne sposób na omawiany aspekt. Najbardziej przychylną grupą do pozytywnego oddziaływania projektu na walory turystyczne regionu byli właściciele działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (94,20%). Nieco mniej pozytywnych wskazań odnotowano w grupach: właściciele działek, którzy nie posiadają gruntów w obszarach Natura 2000 (86,57%), lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, właściciele gospodarstw agroturystycznych (85,00%) oraz nauczyciele (82,61%). Najmniejsza liczba pozytywnych opinii dotyczących

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

oddziaływania projektu na walory turystyczne regionu dostrzegalna jest wśród przedstawicieli władz lokalnych (78,26%).

Wykres 26. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na walory turystyczne regionu?

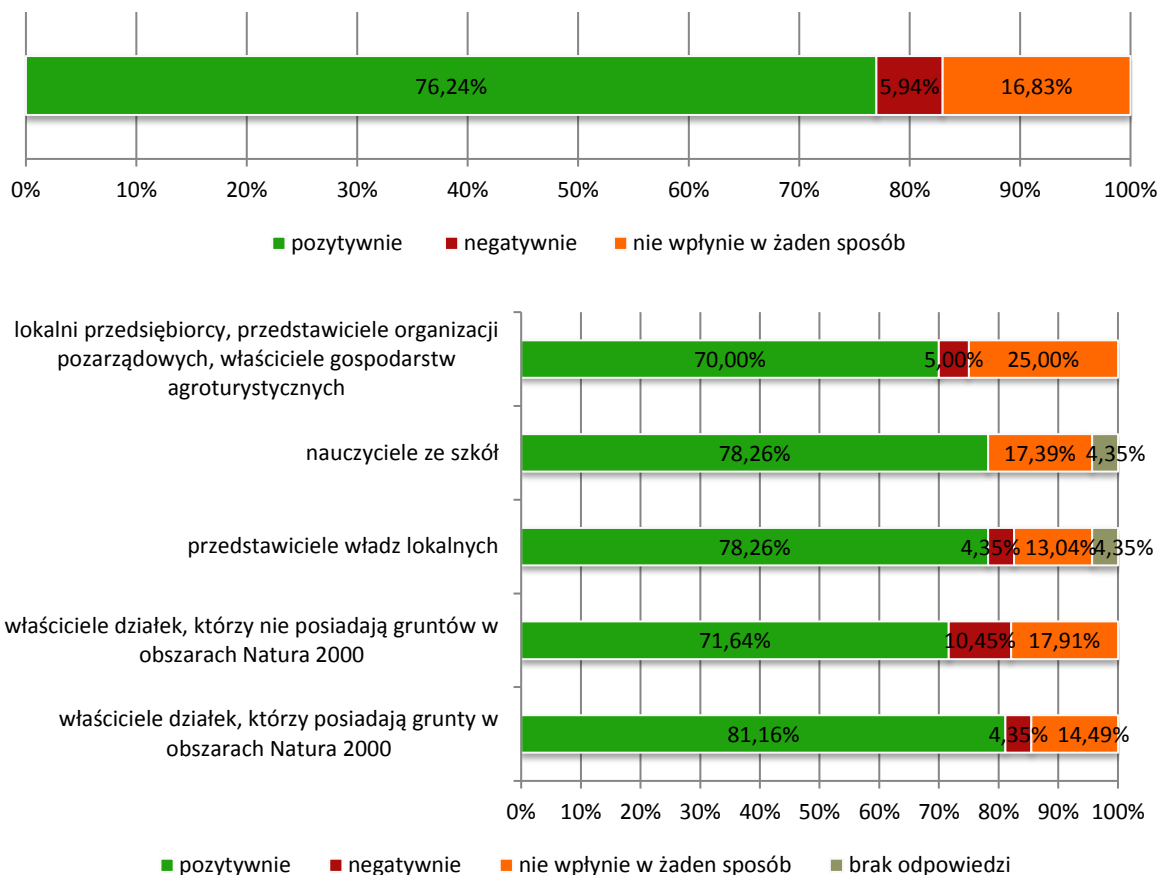
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Ponad 3/4 badanych jest zdania, że realizacja projektu pozytywnie wpłynie na promocję regionu (76,24%). O oddziaływaniu negatywnym przekonanych jest 5,94% respondentów, natomiast 16,83% uważa, że projekt nie wpłynie na ten aspekt w żaden sposób. Spośród badanych grup największy odsetek pozytywnych wskazań odnotowano w przypadku właścicieli działek, którzy posiadają grunty w obszarach Natura 2000 (81,16%). Oceny pozytywne w pozostałych grupach kształtowały się na poziomie poniżej 78%. W przypadku czterech grup odnotowano także opinie negatywne.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 27. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na promocję regionu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania PAPI, n=202.

Podczas badania ankietowego respondentów poproszono także o ocenę zasadności realizacji projektu poświęconego ochronie siedlisk kserotermicznych na terenie Wyżyny Miechowskiej. Uzyskane wyniki wskazują, że ponad połowa badanych projekt ocenia pozytywnie. Według tej części respondentów działania podejmowane na terenie Wyżyny Miechowskiej są istotne oraz potrzebne.

W pełni popieram takie działania. Ochrona siedlisk jest potrzebna. Projekt jest trafny i powinien być realizowany nawet w jeszcze szerszym zakresie.

**

Dzięki projektowi poprawi się ochrona środowiska, ochrona zostaną objęte zagrożone gatunki.

**

Działania są istotne, jedną z najważniejszych rzeczy jest przywrócenie naturalnego wypasu.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIĘ MIECHOWSKIEJ

**

Każde działanie, które poprawi walory regionu i sprzyja ochronie przyrody uważam za istotne i potrzebne.

**

Działania pozytywne, zmiana techniki upraw ziemi spowodowało zarośnięcie siedlisk. Brak działań RDOŚ w tym zakresie spowodowałoby całkowity zanik ich istnienia.

**

Projekt jest bardzo ważny, poprawi nie tylko warunki przyrodnicze, ale wpłynie też na rozwój gminy.

**

Aby odtworzyć gatunki roślin i zwierząt związanych z Wyżyną Miechowską działania zaplanowane dla realizacji projektu są istotne.

**

Planowane działania są istotne, podniosą walory przyrodnicze regionu.

Źródło: Badanie PAPI.

Opinie negatywne pojawiały się relatywnie rzadko i dotyczyły zbyt dużych nakładów finansowych na projekt oraz braku istotności podejmowanych działań w jego ramach

3. Podsumowanie – najważniejsze wnioski

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH

- Niewiele ponad 1/3 badanych spotkała się z pojęciem muraw kserotermicznych (37,13%), a 1/4 wiedziała czym się charakteryzują (25,25%).
- Siedliska kserotermiczne powinny być objęte ochroną. Tego zdania było 89,60% ankietowanych, którzy uważają, że dzięki działaniom ochronnym możliwe jest zachowanie unikatowych walorów przyrodniczych oraz bioróżnorodności gatunkowej. Dodatkowo murawy są cenne pod względem wizualnym i estetycznym, a także występują na ich terenach zagrożone gatunki fauny i flory.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

OCENA PROJEKTU LIFE12 NAT/PL/000053 ORAZ INFORMOWANIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ O DZIAŁANIACH ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA

- Niewiele ponad 1/3 badanych (35,64%) posiadała wiedzę na temat rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 utworzonych na terenie Wyżyny Miechowskiej.
- Zdecydowana większość badanych (91,58%) nie posiadała wiedzy na temat projektu LIFE12 NAT/PL/000053.
- W opinii zdecydowanej większości respondentów (92,58%) lokalna społeczność powinna być informowana o działaniach związanych z ochroną środowiska, podejmowanych na terenie Wyżyny Miechowskiej.
- Informacje powinny być przekazywane przede wszystkim za pomocą lokalnej prasy, ulotek i plakatów, telewizji, internetu oraz radia. Istotną formą według badanych są spotkania, a także punkty informacyjne, umożliwiające bezpośredni kontakt z osobami zaangażowanymi w projekt.

ZAANGAŻOWANIE SIĘ W DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA

- Ponad połowa badanych (58,92%) jest zdania, że społeczność lokalna byłaby zainteresowana działaniami związanymi z ochroną muraw kserotermicznych i zaangażowałaby się w daną sprawę.
- Blisko połowa respondentów (47,53%) zadeklarowała, że byłaby zainteresowana zaangażowaniem się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych.

OCENA DZIAŁAŃ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROJEKTU

- Wszystkie działania planowane w ramach realizacji projektu (tj. inwentaryzacja przyrodnicza oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem, zabiegi ochronne, zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu, stworzenie infrastruktury turystycznej, obserwacja i ocena skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych, akcje promocyjno-informacyjne) spotkały się z pozytywną opinią badanych.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIĘ MIECHOWSKIEJ

- Do działań ocenionych najlepiej zaliczyć należy: zabiegi ochronne (92,57%), stworzenie infrastruktury turystycznej (91,09%), inwentaryzację przyrodniczą oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem (90,59% pozytywnych opinii), a także obserwację i ocenę skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych (90,59%).
- Za działanie istotne w ramach realizacji projektu, chociaż w mniejszym stopniu niż pozostałe działania, uznano zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu (75,74%) oraz akcje promocyjno-informacyjne (82,67%).

OCENA ZASADNOŚCI REALIZACJI PROJEKTU

- Zdaniem zdecydowanej większości badanych realizacja projektu jest słuszna i pozytywnie wpłynie na sytuację w regionie. Z poglądem tym zgodziło się odnośnie:
 - Wpływu na gospodarkę regionalną – 89,11% respondentów,
 - Wpływu na walory przyrodnicze regionu – 91,58% respondentów,
 - Wpływu na walory turystyczne regionu – 87,62% respondentów,
 - Wpływu na promocję regionu – 76,24% respondentów.

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

4. Spis ilustracji

4.1. Spis wykresów

Wykres 1. Poszczególne grupy badawcze	5
Wykres 2. Płeć respondentów.....	5
Wykres 3. Wiek respondentów	6
Wykres 4. Wykształcenie respondentów	7
Wykres 5. Zatrudnienie respondentów.....	7
Wykres 6. Miejsce zatrudnienia respondentów	8
Wykres 7. Miejsce zamieszkania respondentów	8
Wykres 8. Czy posiada Pan/i grunty na terenie Natura 2000?	9
Wykres 9. Czy posiada Pan/i wiedzę na temat rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000 utworzonych na terenie Wyżyny Miechowskiej?.....	10
Wykres 10. Czy spotkał się Pan/i z pojęciem muraw kserotermicznych?.....	11
Wykres 11. Czy wie Pan/i czym charakteryzują się murawy kserotermiczne, które występują na terenie Wyżyny Miechowskiej?.....	12
Wykres 12. Czy widział Pan/i murawę kserotermiczną?.....	13
Wykres 13. Czy uważa Pan/i, że warto chronić siedliska kserotermiczne?	14
Wykres 14. Czy posiada Pan/i wiedzę na temat projektu "Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej"?	16
Wykres 15. Czy uważa Pan/i, że społeczność lokalna powinna być informowana o działaniach związanych z ochroną środowiska, podejmowanych na terenie Wyżyny Miechowskiej?	18
Wykres 16. Czy według Pana/i społeczność lokalna w Pana/i gminie zamieszkania byłaby zainteresowana zaangażowaniem się w działania związane z ochroną muraw kserotermicznych?	19
Wykres 17. Czy zaangażowałby/aby się Pan/i działania związane z ochroną muraw kserotermicznych na terenie Wyżyny Miechowskiej?	20

OCHRONA SIEDLISK KSEROTERMICZNYCH W OBSZARACH NATURA 2000 NA WYŻYNIIE MIECHOWSKIEJ

Wykres 18. Inwentaryzacja przyrodnicza oraz stworzenie planów ochronnych na terenach objętych projektem - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze	22
Wykres 19. Zabiegi ochronne (w tym: wycinka drzew i krzewów, koszenie, karczowanie, usuwanie inwazyjnych gatunków roślin, likwidacja śmieci z obszaru Natura 2000) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze.....	23
Wykres 20. Zakup owiec olkuskich i kóz w celu prowadzenia wypasu (przywrócenie tradycyjnego sposobu gospodarowania i jednocześnie ochrona muraw) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze	24
Wykres 21. Stworzenie infrastruktury turystycznej (w tym utworzenie ścieżek edukacyjnych, wykonanie tablic informacyjnych, wykonanie tablic urzędowych) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze.....	25
Wykres 22. Obserwacja i ocena skuteczności stosowanych zabiegów ochronnych - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze.....	26
Wykres 23. Akcje promocyjno-informacyjne (w tym spotkania, szkolenia, konferencje, wydanie materiałów informacyjnych, np. książek, folderów oraz gadżetów) - ocena potrzeby zadania planowanego do realizacji w ramach projektu przez poszczególne grupy badawcze	27
Wykres 24. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na gospodarkę regionalną (wzrost zatrudnienia, nowe źródła dochodów, rozwój działalności np. ekoturystyki)?.....	28
Wykres 25. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na walory przyrodnicze regionu?	29
Wykres 26. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na walory turystyczne regionu?	30
Wykres 27. Jak Pana/i zdaniem realizacja projektu wpłynie na promocję regionu?.....	31